

Den 15 juni 2011 publicerade *Svenska dagbladet* en recension av Pierre Broués ny-utgivna biografi om Trotskij.¹ Den som skrivit recensionen var Lunda-akademikern Svante Nordin. Vid en liten närmare läsning visade det sig att artikeln var riktigt usel på flera sätt, inte minst vad gäller historiska fakta. Undertecknad skrev följande insändare för att visa ett exempel på detta. SvD avböjde att publicera insändaren.²

För fler synpunkter och aspekter på Svante Nordins recension, se:

Martin Fahlgren: [Än slank han hit och än slank han dit och än ...Lundahistoriker om Trotskij-biografi](#) (utförligt om Nordins recension)

François Furet: [Trotskijs storhet](#)

Anders Hagström: [Pierre Broués Trotskijbiografi rätar ut frågetecken](#)

Insändaren till SvD:

Historisk pyttipanna

En professionell historiker bör inte handskas med historiska fakta som när man totar ihop en pyttipanna med de olika ingredienser som råkar finnas till hands. Ändå är det just det som Lunda-historikern Svante Nordin gör i sin understreckare ”Leo Trotskij skapade sin egen mördare” i SvD för ett tag sedan. Här ska jag ta upp ett exempel. Han skriver:

När Lenin dog efter en utdragen sjukdom befann sig Trotskij på jakttur i Kaukasus och hade ådragit sig en släng av feber. Han övertygades av Stalin om att han inte skulle hinna hem till ledarens begravning. Genom att utebli missade han tillfället att framträda som en sannolik efterträdare. I sina memoarer skrev han om saken: ”Man kan förutse en revolution eller ett krig, men det är omöjligt att förutse konsekvenserna av en andjakt om hösten.”

Det var flott formulerat, men givetvis alldeles felaktigt. Att exempelvis Stalin skulle ha begivit sig ut på andjakt när ledaren låg för döden och arvsfrågan befann sig i vågskålen är fullkomligt otänkbart. Episoden visar att Trotskij aldrig riktigt passade för toppositionen.

Det finns inte mycket som är korrekt i här. Jag nöjer mig dock med att peka på några av felaktigheterna. Men för att det hela ska bli begripligt bör allra först påpekas att Lenin dog 21 januari 1924:

1. Trotskij var *inte* på jakttur, utan på väg till badorten Suchumi i Georgien, efter ordination av läkare.
2. Andjakten som nämns och som Trotskij kommenterade ägde rum i oktober 1923 (vilket föramgår indirekt av citatet ”andjakt om hösten”).
3. Lenin låg *inte* på dödsbädden när Trotskij avreste till Georgien (18 januari), utan var på bättringsvägen efter en längre tids sjukdom. Så sent som 19 januari deltog Lenin i en jakttur i släde.
4. Lenin blev *plötsligt*, morgonen den 21 januari, sämre och dog samma kväll.

Detta betyder att Nordins scenario saknar stöd i verkligheten.

Martin Fahlgren
(Göteborg den 20/6)

¹ Pierre Broué, *Trotskij – En biografi*, Carlssons 2011

² Insändaren har därefter skickats till flera tidningar och webbplatser som kan ha intresse av att bekämpa historieförfalskningar.